

BELEDİYE MECLİS ÜYESİNİN GÖREVLERİ VE SORUMLULUKLARI NELERDİR?

1. Seçilme ve Göreve Başlama

Belediye meclis üyeleri 2972 sayılı Kanun, 2839 sayılı Kanun ve 2820 sayılı Kanun hükümlerine göre 5 yılda bir gerçekleştirilen Mahalli İdareler Genel Seçimleri sonucunda en çok oyu alanlar arasından seçilir ve mazbatasını aldıktan sonra seçim sonuçlarının ilanını takip eden 5 gün içinde kendiliğinden toplanan belediye meclisinin ilk toplantı tarihi belediye meclis üyesinin de göreve başlama tarihidir.

2. Mal Bildiriminde Bulunma Sorumluluğu

3628 sayılı Kanun'un 2. maddesine göre her tür seçimle işbaşına gelen kamu görevlileri mal bildiriminde bulunmak zorundadır.

3. Meclis Üyelerinin Görevleriyle İlgili Kısıtlama

İki temel kısıtlama bulunmaktadır:

- Belediye meclis üyeleri münhasıran kendileri, eşleri, ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımları ile evlatlıkları ile ilgili işlerin görüşüldüğü meclis toplantılarına katılamaz.
- Meclis üyeleri görevleri süresince ve görevlerinin sona ermesinden itibaren bir yıl süreyle, belediye ve bağlı kuruluşlarına karşı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak taahhüde giremez (taşeronluk dâhil), komisyonculuk ve temsilcilik yapamaz. Belediyeye karşı taahhüde girme niteliğinde olmayan her türlü ticaret ve mesleği yapabilir.

4. Meclis Üyelerinin Sosyal Güvenlik Kurumu ile İlişkisi

Belediye meclis üyesinin görevi süreklilik arz eden, tam zamanlı bir kamu hizmeti niteliğinde olmadığından, belediyenin kadrolu memuru statüsünde değildir. Bu yüzden belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirilen meclis üyeleri hariç olmak üzere, diğer meclis üyelerinin SGK girişi yapılmaz. Dolayısıyla bu çerçevede sağlık yardımı ve diğer sosyal haklardan yararlanamaz.

5. Meclis Üyelerine Yapılacak Ödemeler

Meclis üyelerinin alacakları tek ücret huzur hakkıdır. Huzur hakkı miktarı meclis ve komisyon toplantılarına katılacakları her gün için belediye başkanının aylık brüt ödeneğinin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenir.

Encümen üyesi seçilen meclis üyeleri ise belediyenin nüfusuna göre değişen gösterge rakamının devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek alır. Alınacak aylık tutarlar bu toplantıların gün sayısına göre belirlenecektir. Toplantıya fiilen katılıp, hazirun listesini imzalamamış üyeye huzur hakkı ödenmez.

6. Meclis Üyelerinin Meclis Toplantılarına Katılma Zorunluluğu

Belediye meclis üyelerinin haklı mazeretleri olmadıkça toplantılara katılmaları gerekir. Ancak hastalık, seyahat veya başka bir mazeretleri nedeniyle toplantıya katılamayacaklarsa, meclis başkanlığına bir dilekçe göndermeleri ve meclisin de bu mazeretleri nedeniyle oylama yoluyla onları izinli sayması gerekir.

7. Meclis Üyelerinin Devamsızlıkları

Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısından fazlasına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğu ile belediye meclisi tarafından karar verilir.

8. Meclis Üyelerinin Görevinin Sona Ermesi

Meclis üyeliği şu hallerde sona erer:

- Belediye meclis üyeliğine seçilme yeterliliğinin kaybedilmesi halinde Valinin bildirmesi üzerine Danıştay tarafından üyeliğin düşmesine karar verilir.
- Seçilme yeterliliğine haiz olunmadığı halde seçimden sonra bu durumun anlaşılmasıyla, bazıları da 2839 sayılı Kanun'da sayıldığı şekliyle sonradan ortaya çıkacak durumlarla ilgilidir.
- İstifa halinde meclis üyeliği, istifa dilekçesinin belediye başkanına sunulup, başkan tarafından da meclise sunulmasıyla sona erer.
- Ölüm halinde doğal olarak kendiliğinden sona erer.
- Meclisin feshi halinde sona erer.

9. Meclis Üyeleri İle İlgili Mecliste Yapılan Seçimler

- Başkanlık Divanı Seçimi:

Meclis üyeleri arasından meclis birinci ve ikinci başkan vekilleri ile iki kâtip üye ve iki yedek kâtip üye gizli oyla seçilir. Bu üyeler iki yıllığına seçilir. İki yıl sonra aynı ayda tekrar seçilen başkanlık divanı mahalli idareler genel seçimlerine kadar görev yapar.

- Encümen Üyeliği Seçimi:

Belediye meclisi, mahalli idareler genel seçimlerinden sonraki ilk toplantısında encümen üyelerini gizli oyla gelecek yılın aynı ayına kadar görev yapmak üzere seçer.

- İhtisas Komisyonu Üyeliği Seçimi:

Komisyonlar her siyasi parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. Komisyonlar, meclis kararıyla belirlenmek üzere en fazla bir yıllığına görev yapar. Tekrar seçilmek mümkündür.

- Denetim Komisyonu Üyeliği Seçimi:

Belediye meclisi, her ocak ayı toplantısında kendi üyeleri arasından gizli oyla ve üye sayısı üçten az beşten çok olmamak üzere bir denetim komisyonu oluşturur. Komisyon, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur.

10. Meclis Üyelerinin Gündem Maddesi Önerileri

Her ayın ilk toplantısında belediye başkanı ve meclis üyeleri belediyeye ait işlerle ilgili konuların gündeme alınmasını önerebilir. Ancak bu önerinin gündeme alınabilmesi için toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile kabul edilmesi gerekir.

11. Meclis Üyelerinin Belediye Başkan Yardımcısı Olabilmeleri

Norm kadrosunda belediye başkan yardımcısı bulunan belediyelerde, norm kadro sayısına bağlı kalınmaksızın belediye başkanı zorunlu gördüğü takdirde, nüfusu 50.000'e kadar olan belediyelerde bir, nüfusu 50.001-200.000 arasında olan belediyelerde iki, nüfusu 200.001-500.000 arasında olan belediyelerde üç, nüfusu 500.000 ve fazla olan belediyelerde dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilir.

12. Belediye Meclis Üyelerinin Denetim Yetkileri

Belediye meclisi, bilgi edinme ve denetim yetkisini faaliyet raporunu değerlendirme, denetim komisyonu, soru, genel görüşme ve gensoru yoluyla kullanır.

Meclis üyeleri, meclis başkanlığına önerge vererek belediye işleriyle ilgili konularda sözlü veya yazılı soru sorabilir. Soru, belediye başkanı veya görevlendireceği kişi tarafından sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılır.

Meclis üyelerinin en az üçte biri, meclis başkanlığına istekte bulunarak, belediyenin işleriyle ilgili bir konuda genel görüşme açılmasını isteyebilir. Bu istek meclis tarafından kabul edildiği takdirde gündeme alınır.

13. Belediye Meclisinin Belediye Başkanı veya Belediye Başkan Vekili Seçebilmesi

Belediye başkanlığı, ölüm ve istifa hâllerinde kendiliğinden sona erer.

Belediye başkanının;

- Mazeretsiz ve kesintisiz olarak yirmi günden fazla görevini terk etmesi ve bu durumun mahallin mülkî idare amiri tarafından belirlenmesi,
- Seçilme yeterliğini kaybetmesi,

- Görevini sürdürmesine engel bir hastalık veya engellilik durumunun yetkili sağlık kuruluşu raporuyla belgelenmesi,
- Meclisin feshine neden olan eylem ve işlemlere katılması,

hallerinden birinin meydana gelmesi durumunda İçişleri Bakanlığının başvurusu üzerine Danıştay kararıyla başkanlık sıfatı sona erer ve belediye meclisi belediye başkanı veya belediye başkan vekili seçebilir.

14. İçişleri Bakanı Tarafından Meclis Üyelerinin Görevden Alınabilmesi

Terör veya terör örgütlerine yardım ve yataklık suçları sebebiyle görevden uzaklaştırılması veya tutuklanması ya da kamu hizmetinden yasaklanması sebebiyle üyelik sıfatı sona erer.

15. Meclis Üyelerinin Verdikleri Kararlardan Dolayı Cezai Sorumlulukları

Belediye meclisi kararları genel düzenleyici işlem niteliğinde olduğu ve bu işlemlere karşı idari yargı yolu açık olduğu için, konusu suç teşkil etmeyen belediye meclis kararlarından dolayı meclis üyelerinin sorumluluğu söz konusu değildir.

Ancak konusu suç teşkil eden bir karar almaları veya Türk Ceza Kanunu'nun 257. maddesindeki görevi kötüye kullanma suçunun oluşmasına neden olacak bir karara katılmaları halinde kişisel sorumlulukları söz konusu olacaktır.

16. Meclis Üyelerinin Göreviyle İlgili Suç İşlemleri ve Soruşturulmaları

Belediye meclis üyeleri görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlar bakımından kamu görevlisi sayılmaktadır. Bu nedenle de 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümlerine göre bir önincelemeye tabi tutulması, bu önincelemeyi yapan müfettiş veya muhakkikin raporu üzerine; Büyükşehir, il ve ilçe belediye meclis üyeleri hakkında İçişleri Bakanı; ilçelerdeki belde belediye meclis üyeleri hakkında kaymakam, merkez ilçedeki belde belediye meclis üyeleri hakkında buldukları ilin valisi tarafından soruşturma izni verilmesi gerekmektedir.

17. Meclis Üyeliği Görevi Sona Erdikten Sonra Devam Eden Sorumluluklar

Meclis üyeleri görevlerinin sona ermesinden itibaren bir yıl süreyle, belediye ve bağlı kuruluşlarına karşı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak taahhüde giremez (taşeronluk dâhil), komisyonculuk ve temsilcilik yapamaz.